

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in inserate
sprejema upravnilstvo v
Katol. Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niskih ulicah št. 2, I., 17.

Izhajava vsak dan, izvenredni
nedelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Na pošti prejemam:

zelo leto naprej 26 K — h
pol leta : 13 —
šetri : 6 — 50
mesec : 2 — 20

V upravnilstvu prejemam:

zelo leto naprej 20 K — h
pol leta : 10 —
šetri : 5 — 70
mesec : 1 — 70

Na pošiljanje na dom
20 h na mesec.

Štev. 212.

V Ljubljani, v torek, 16. septembra 1902.

Letnik XXX.

Goriški naprednjaki in Sveta Gora.

Kdo vé, kdo vé, ako nimajo judje svojih posebnih nakán s Sv. Goro? Znano je vsakomur, ki je obiskal to sloveče svetišče, da je s tega kraja krasen razgled na vse strani. Kako krasno bi se dalo tu gori stanovati, mislil si je že marsikdo, a da tako mislijo in govoré tudi goriški judje, to je tudi že znano. A kar jud poželi, pravijo, da tudi hoče imeti in ne dá prej miru, dokler ne doseže, kar želi.

Na Sv. Gori krasne vile, hoteli, restavracije in k vsemu temu še električna železnica na vrh gore — kaj treba lepšega na svetu? Naj izgine svetišče, naj izgine stara cerkev in naredi prostor židovskemu gradu! Tako si misli, tako sanja marsikateri jud, ki zrè na Sv. Goro in od gneva požira sline, da mora ta prekrasen kraj služiti le tem »krščanskim romarjem in romaricam« ter »franciškane«, a ne v razvedrilo bogati judovski gospódi, kar bi pred vsem neslo jako lepe dobičke.

Zaradi tega treba napeti vse moči, da Sv. Gora neha biti svetišče, a postane — židovsko razvedrišče. I s čim drugim se more to storiti uspešneje nego z grdenjem in smešenjem romarjev in romaric? In čujte! Ker je ogromna večina romarjev in romaric Sv. Gore slovenskega rodu, zaradi tega je moral prevzeti ulogo grdenja in smešenja slovenski (?) list »Soča«, o katerem gre že več časa glas, da služi za postrežnico pri goriških judih. Ta dekla torej prav vestno izvršuje svoj posel. O vsaki priliki se ta dekla s svojo umazano pomivalno cunjjo vrže na Sv. Goro. Zdaj ti blati franciškane — ker ti so judom posebno na poti kot nepremakljivi stražniki svetišča — in si izmisli kako dogodbico o njih ter prav sumljivo namigava skozi okno: »Ko več izvemo, bomo še več govorili« itd.

No, namen je jasen: spraviti franciškane ob kredit pri romarjih in romaricah, kateri, ako izgube spoštovanje do redovnikov na Sv. Gori in seveda sploh do vsega svetišča, morajo naposled obrniti hrbet istemu. — Potem se znaša nad — dohodki na Sv. Gori. Ti so pa še posebno v želodcu judom in sicer iz gori označenega vzroka — in se norčuje iz pobožnega ljudstva, da si dovoljuje ta »drag luksuz«, v katerem »ne je in

ne pije«. Posebno skrbi to deklo, kam sploh gredo »tisočaki Sv. Gore«.

Zlaj pa nad romarje in romarice! V prejšnjih letih, ko še ni bilo slovenskega razkola na Goriškem in so v Gabrščkov tiskarni še naročali goriški »primeci« tiskovine za drag, a gotov denar, v prejšnjih letih je imel nalogo smešiti in psovati slovenske romarje in romarice katerikoli laški židovski list. No, zdaj »Corriere Friulano«, to izrecno židovsko glasilo, molči, a tem glasneje zmerja postrežna »Soča«. V prejšnjih letih »Soča« ni videla in slišala skozi mesto gredočih romarjev in romaric, zdaj jih vidi in sliši vsak hip. In kako težko jej dene, ako »kvakajo« skozi mesto, kar je »strašno grdo in nedostojno«.

No, vrhunec rekorda pa je dosegla ta dekla v svoji 98. številki, v kateri prinaša v članku »Tabor na kardinalovem grobu« pamflet najostudnejše vrste zoper g. dr. Šusteršiča, sv. Goro in sploh vse, kar je krščanskega. V tem članku se Gabršček — in kdo drugi ga je pisal kot on — z nedosežno brezobraznostjo zaganja v dr. Šusteršiča — kateri je njemu še posebno v želodcu zaradi tega, ker se je »predrnil« proti njemu zastopati odgovornega urednika »Gorice« — ter mu ne more v glavo, kako si drzne dr. Šusteršič, ta »klerikalni hujskač«, v deželi goriški, to je v domovini Gabrščkov, prirejati klerikalne shode, a celo še — tabor na sv. Gori! Kakor bi ga vili vsi krči, slika že naprej grozne nasledke, ki bi jih rodili — najbrže za židovsko napredno propagando v deželi! — pojavi tabora na kardinalovem grobu. V duhu že slika prizor, ko bodo prisegali Slovenci na kardinalovem grobu, »da ostanejo njegovim načelom zvesti vsikdar«. In da bodo prisegali zvestobo kardinalovim načelom, za to bode nahujskal dr. Šusteršič najprej kranjske kmete, a ko pride z njimi na Goriško, pridruži se jim še goriški, t. j. verno ljudstvo iz Gabrščkove domovine, in vsi ti bodo predstavljali tisoče kmetov pestij, katere bodo dvigali proti goriškim naprednjakom, nahujskani »brat proti bratu«, ter bodo koprnili na sv. Gori v političnem sovraštvu, mesto da jim služi sv. Gora, pač edinole v svrhu molitve in srčne pobožnosti. No, na koncu svojega članka, v katerem kipi hujskanja vernega ljudstva proti kardinalu, na katerega grobu smatra katoliški

tabor sicer za »oskrunjenje groba katol. kardinala« (kako nežno!), pa daje prav razločen migljaj s kolom in pestmi, ko pravi: »Zgodovina nas uči, da so se dala ljudstva zapeljavati in fanatizovati do skrajnosti od raznih sleparjev in varalic (o sleparjih in varalicah pa naj »Soča« le molči!), a konečno so jih spoznali ter zapodili ali pobili. Ali pride tako spoznanje kedaj tudi med naš narod? Upanje imam, da pride, morda celo s kardinalovega groba«.

Kdo bi ne razumel tega migljaja? Saj je že znano, da »Sočini« pristaši radi operirajo s — sodrgo, pa bodisi na občnih zborih, na shodih in bodisi tudi na sv. Gori. Da najamejo liberalci nekaj pijanih barab, kakoršni so za njihova načela vedno na uslugo, da pridejo na sv. Goro delat zgago, to je že verjetno, saj bodo s tem služili zelo poželjenju judov po sv. Gori. Ali naj se Gabršček le potolaži, ker on nima toliko moči, da bi z vsem svojim štabom zabranil, da bi se na Goriškem ne razvijala čedalje bolj načela pokojnega kardinala. Tabor na kardinalovem grobu se bode vršil, da s tem slovensko ljudstvo na imponanten način manifestuje sveto katoliško idejo in pove vsemu svetu, da tudi na Goriškem vlada Kristus, ne pa — satan. Ako se pri tem imponantnem pojavu tresejo krivi židovski nosovi in se celo izgubijo v nič kalni valovi Gabrščkove »Soče«, nič ne dé, — čim prej se to zgodi, tem bolje za naš narod na Goriškem!

„Venezia Giulia“.

(Dopis iz Trsta.)

Ogrski žid Mayer, po domače: »governo s trga Goldoni«, piše pod naslovom: »Narodni značaj »Venezia Giulia« sledeče:

»Najbolj zlorabljana trditev, katero zlorablajo vsi slovanski agitatorji, je ta: »najmanj dve tretjini prebivalstva v Primorju je slovanske narodnosti«.

Agitatorjem se ne zdi potrebno, da bi prišli na dan s številkami, da bi z njimi dokazovali to neumno trditev in pusté, naj jo prekliče rajše njeno visočanstvo »statistika«.

Mi smo vedeli, da kdor hoče soditi o narodnem značaju jedne ali druge pokrajine, dolžan je ozirati se tudi na šolsko statistiko. Dasi ni uradna statistika v naši deželi natančna, nam v korist, hočemo se vseeno po-

služiti uradne statistike srednjih šol na Primorskem in sicer onih šol, ki nam pričajo o kulturi dežele, in onih števil, ki nam pričajo o narodnosti obiskovalcev teh šol.

V jedva zaključenem šolskem letu štela je naša »Regione Giulia«: 1 občinski laški gimnazij v Trstu; 1 c. kr. laški gimnazij v Kopru; 1 deželni laški gimnazij v Pazinu; 1 c. kr. nemški gimnazij v Gorici; 1 c. kr. nemški gimnazij v Trstu; 1 c. kr. nemški gimnazij v Pulju; 1 laško občinsko realko v Trstu; 1 c. kr. nemško realko v Gorici; 1 c. kr. nemško realko v Trstu; 1 c. kr. hrvatski gimnazij v Pazinu; 1 c. kr. laško navtično in trgovinsko akademijo v Trstu; 1 c. kr. laško navtično šolo v Lošinj.

V prvih desetih šolah je bilo ob zaključku šolskega leta 1901/02 3441 učencev. Od teh je bilo 2252 Lahov, 578 Slovencev, 169 Hrvatov, 404 Nemci, 38 drugih narodnosti.

V obeh navtičnih in trgovinskih šolah (Trst in Lošinj) je bilo od 158 dijakov 143 Lahov, 8 Nemcev, 3 Slovenci, 2 Hrvata in 2 drugih narodnosti.

Statistika nam podaje torej kričeče število 2395 Lahov od vseh 3599 dijakov. Dasi prihajajo slovanski dijaki, ki pohajajo srednje šole na Primorskem, izza gôr in izza morja in sicer: iz Štajerske, Koroške, Kranjske, Hrvatske in Dalmacije, znašati bi moralo njih število 2098, ako bi bili v Primorju dve tretjini Slovanov. Če pa vzamemo Slovence in Srbo Hrvate skupaj, nam podaje šolska uradna statistika 752 slovanskih dijakov, to je ena petina vseh dijakov«.

Tako nam dokazuje ogrski žid, da je na Primorskem samo ena petina Slovanov, drugi so Lahi! Najprej moramo svedčano protestirati proti imenu, ki ga daje Primorju. Naši poslanci naj vprašajo ministra, s kako pravico imenujejo avstrijski Lahi Primorje: »Venezia Giulia«. To ime je sicer znano v Italiji, a Trst ne spada še tja, kamor spada Benetke. K Benetkam tudi ni spadal še nikdar! Tako iredentovsko nazivanje bi morali našim neodrešencem enkrat za vselej izbiti iz glave. Da bodo imeli naši poslanci »corpus delicti« pri rokah, podajem jim tu, kar jim je potrebno: »Il Piccolo« 17. avgusta 1903, številka 7522; naslov članka se glasi: »Il carattere nazionale della Venezia Giulia« — in ni bil zaplenjen!

LISTEK.

Moje potovanje na Kitajsko.

(Piše O. Veselko Kovač, apost. misijonar v severnem Šantungu na Kitajskem)

III.

Potovanje še ni končano. Čaka nas še lepa, dolga pot — dobrih devet dnij. To se pravi: preje, ko ni bilo še železnice, potreboval bi z vozom iz Tsingtau do glavnega mesta Šantunga Tsinanu devet dnij. Sedaj je seveda drugače. Železnica gre še do pol poti.

V Šanghaju in Tsingtau-u se je število sopotujočih misijonarjev zmanjšalo, kajti dva sta šla v Hunau, pet drugih je pa šlo naprej v severni Šansi, kjer so nevarniki pred dvema letoma umorili iz sovraštva do syete vere dva škola in tri druge misijonarje. Ostali smo le še trije skupaj, en Španec, moj sobrat s Tirolskega, o. Zeno Mültner,

ki je bil že dvajset let na Kitajskem, pa jaz.

Useli smo se torej 3. junija ob 8. zjutraj na železnico. — Potnik, ki se pelje po kaki progi prvokrat, se navadno prizadeva, da dobi sedež ob oknu. Od tod lahko opazuje neznani mu svet. Meni ni bilo težko polastiti se tacega prostora. Evropejcev je bilo malo, Kitajci pa so navadno skoro vsi v četrtim razredu. Imel sem prostor na razpolago na obeh straneh voza. Radovedno oko iz prava ni pogrešalo zanimivosti... Niso bili gorski velikani, ne strašni prepadi, tudi ne široke in deroče reke, nad katerimi bi se šudil: pred menoj so se razprostirala na obeh straneh v nedogledno daljavo prelepa žitna polja, zibajoč se v slatem klasju; po tej žitni planjavi pa je neštivilno vasij, večinoma v enaki razdalji ena od druge. Bral sem o Kitajcih kot izurjenih kmetovalcih marikaj, a pravega pojma o njih v tem oziru nisem imel. O tem sem se prepiral že prvi dan.

Zastonj je iskalo oko rižna polja, zastonj

se oziralo okoli, da bi zagledalo kak grmič slovečega kitajskega čaja. V Šantungu ne raste niti riž niti čaj: oboje morajo kupovati iz južnih provinc. Ako se piše in govori: na Kitajskem raste riž in se prideluje čaj, se nikakor ne sme misliti, da p o v s o d, marveč le v nekaterih pokrajinah. Vsak dobro ve, kako nespametno bi bilo misliti, da rastejo pomaranče in smokve v Skandinaviji, ako rečemo, da rastejo v Evropi. V Šantungu torej pridelujejo večji del pšenice pa ječmen. Ne manjka tudi drugih poljskih pridelkov, kakor koruze, sočivja, kumar itd., a krompirja tu ne poznajo.

Da bi vi videli, kako je obdelano to kitajsko polje. Naravnost vzorno! Nikjer ne vidiš škodljive zelenjadi, nikjer niti sledu kake zanikarnosti v obdelovanju. Žito tukaj ne sejejo tako, kakor recimo na Kranjskem, marveč polsajajo z gnojem vred po 7—10 zrnec v jamice, ki so v popolno ravni črti od enega do drugega konca njive: nekako tako, kakor seje kranjski kmet krompir, le da so vrste mnogo gostejše. Žito raste potem-

takem v šopkih ter obenem v vrstah in ne poleže lahko ob velikih naliivih. — S čudovito varčnostjo je uporabljen vsak košček zemlje, kakor če bi se ravnal Kitajec po slovenskem pregovoru, ki pravi: »Pridni najde v vsakem grmu kos kruha, pod vsakim kamenom krajcar«. Rekel bi z lahko vestjo, da ni niti pedi rodovitne zemlje, ki bi jo Kitajec na kak način ne izkoriščal. To je pa tudi potreba, ker ljudstvo je tu jako številno.

Da bi polje ne bilo obdelano tako uzorno, da je m o r a s občudovati, gotovo bi se človek kmalu naveličal gledati skozi okno. Raje bi zadrimal, če je ponoči premalo spal. Kajti nikjer ne vidiš zelenih travnikov, nikjer temnih, hladnih gozdov, skoro nikjer žuborečih potokov, kaj še-le obraščenih gričev z belimi cerkvicami, sivimi gradovi in starimi razvalinami! To je, kar naše oko tako razveseljuje: in vsega tega tukaj ni.

(Dalje sledi.)

Da nas je na Primorskem več nego dve tretjini Slovanov, to je znano že vsakemu otroku, a žid hoče dokazati z uradnimi številkami, da nas je samo ena petina. Čemu se trudi vedno s takimi dokazi? Da vzbudi v Italiji menenje, da je »Venezia Giulia« laška in da ima Italija tako pravico reklamirati to deželo za-se. In vlada jih hoče še bolj podpirati, še bolj združiti delovanje vlade z laškim stremljenjem.

Žid tudi pravi, da uradna statistika ni natančna Lahom na korist. Kako statistiko bi si želeli, tega v resnici ne vemo, ako pomislimo na uradno štetje, kjer so našli v Rojanu 70 Slovencev — a šola je v istem času izkazala v Rojanu nad 206 slovenskih otrok. Lahom bi bila torej le taka statistika koristna, ki bi nas Slovencev sploh ne izkazala!

Žid govori tudi o kulturi dežele, a modro molči, kako radi nam Lahi ustanavljajo potrebne šole. Tržaško šolsko vprašanje kriči zadostno! A predrzen zna biti ta žid: Lahi nočejo dati šol Slovincem, temveč ustanavljajo povsod laške. Ker pa Slovenci nimajo šol, pa kriči v svet, da nismo kulturni narod. Žid je žid!

Lahi imajo na Primorskem šest laških srednjih šol, Nemci pa pet. Slovenci pa 0! Dasi nas je dve tretjini vsega prebivalstva, nimamo nič! In vladi ni še zadosti, da živimo na Primorskem, boljše: v »Venezia Giulia« v takih razmerah, v kakoršnih bi ne bili tudi, ako bi se izpolnile želje neodrešencev, ona hoče težnje Lahov še bolj podpirati, nam Slovincem na škodo. Če pa že nimamo nič, kaj nam hoče še vzeti? V morje nas vendar ne mislijo pogrezniti?

Žid vidi dalje, da slovanski dijaki na Primorskem niso Primorci. Zato hvaležni bi mu bili, ko bi nam znal povedati, koliko laških podanikov je na primorskih srednjih šolah!

Ali nekaj jako dragocenega nam je povedal žid, najbrže nehote! Slovenskih dijakov na Primorskem bi bilo na srednjih šolah najmanj 2098, ako bi imeli zadostno število ljudskih in srednjih šol. In da pridemo do tega števila, za to skrbeti je dolžnost naših državnih poslancev. Slovenske ljudske šole v Trstu, slovenske srednje šole v Trstu in v Gorici — to je slovenska zahteva! Vlada, sporazumno z Lah, je že dosegla, da je slovenskih dijakov samo ena petina; slovenski poslanci, popravite to in prekrizajte namene naših nasprotnikov!

Parlament in nagodba.

Bržkone še ta teden se završe dogovori med našo in ogrsko vlado glede nagodbe in potem je vladna dolžnost, da pripravi pot parlamentarni rešitvi tega perečega vprašanja. Glavna ovira rešitvi nagodbenega vprašanja so ravno Mladočehi, ki vladi ne dovolijo nagodbe, dokler jim ne ustreže v jezikovnem oziru. Tej zahtevi pa zopet nasprotujejo Nemci. Poleg Čehov bodo pa nasprotovale vse ljudske stranke za slučaj, da nagodba ne bo taka, da bi res koristila naši državni polovici. Upanja je torej izredno malo, da bi se res izvedlo vse to, kar želi Körberjeva vlada.

V tem kritičnem trenutku pa prihaja naši vladi na pomoč »Pester Lloyd« z zelo radikalnim nasvetom. Ta list namreč svetuje, naj se izogne vsem težkočam s tem, da razpusti parlament in si potem novih volitev zagotovi večino za nagodbo. Iz tega nasveta se pred vsem razvidi dejstvo, da je nagodba res taka, da bi jej večina sedanjega parlamenta nikakor ne pritrčila.

Naši vladi se torej svetuje razpust. Ali si bo Körber s tem pomagal iz zagate? Mogoče je sicer, da se v novem parlamentu zmanjša število Mladočehov in Vsenemcev, toda mesto njih bi prišli v zbornico češki in nemški agrarci, ki bi bili še manj naklonjeni nagodbi. Nadalje pride v poštev čas prihodnjih volitev. Pred koncem oktobra bi se državni zbor ne mogel razpustiti in bi se torej mogle vršiti nove volitve še le drugo leto. Kdo pa naj poskrbi za proračun leta 1903? § 14. se Körber, kot je izjavil, ne bo več posluževal. Z razpustom torej vladi ni prav nič pomagano. Edina pot, ki vodi iz sedanje zagate, je poštna nagodba, za katero bo s mirno vestjo lahko glasoval vsak ljudski prijatelj. Če pa »Pester Lloyd« ve,

da nagodba ni vsprejemljiva za Avatrijo, potem naj pa svetuje Körberju vse kaj drugega, nego razpust!

Gališki deželni zbor.

Vkljub vsestranskim zahtevam po bližnjem sestanku gališkega deželnega zbora se vlada ne gane in so zaman vsi tožadrevni koraki gališkega deželnega maršala. Načelnik poljskega kluba je sicer na mnogih shodih obljuboval, da bo storil na Dunaju vse korake, da se da domačemu parlamentu prilika za reševanje najnujnejših deželnih zadev, toda vlada niti ne odgovori na dotične zahteve. Mej gališkim prebivalstvom vlada zbok tega veliko ogorčenje, ker ve, da je sedaj za to že prepozno in se že koncem drugega meseca snide državni zbor. Vso krivdo zvrčajo ljudski krogi na dunajsko vlado, ob enem pa tudi kažejo svojo nejevoljo nad poljskim klubom, ki ne stori potrebnih korakov. Vitez Jaworski stori namreč le to, kar želi vlada, brez ozira na to, je-li to ljudstvu všeč ali ne. Kako dolgo bodo pač še vladale take razmere?

Ebenhoch o rešitvi češkega vprašanja.

V »Linzer Volksblatt«-u priobčuje, kot se splošno trdi, deželni glavar dr. Ebenhoch neko pojasnilo na znani češki zahtevi: notranji češki uradni jezik in pa češko vseučilišče v Brnu. Imenovani avtor pravi mej drugim to-le: Po mojem nemerodajnem mnenju bi Nemci lahko pritrdili obema češkima zahtevama proti temu, da se ničesar ne izpreminja glede nemškega razpravnega jezika v parlamentu in posredovalnega jezika pri ostalih oblastvih. Če pomislimo, da ima 150 000 Nemcev nasproti 300 000 Rusinom v Bukovini nemško vseučilišče, vendar ne bi bilo neumestno, če se poldrugemu milijonu Čehov napram 700 tisoč Nemcev na Moravskem dovoli eno vseučilišče in sicer v Brnu, ki je središče dežele, kjer se steka vse znanstveno življenje, Češki narod se je tekom zadnjih 30 let povzpел do tolike stopinje kulture, da se mu pač ne more odreči višje izobraževališče. Tako jezikovno in kulturno pospeševanje razvoja češkega naroda škoduje Nemcem in državi mnogo manj, nego koncesije gospodarskega značaja, ki stanejo več milijonov in za katere donajajo tudi Nemci. — Kajpada zbok te izjave zagrizeni Nemci neusmiljeno napadajo dr. Ebenhocha in v enomer govore o veliki škodi, ki bi jo imel od tega nemški narod.

Vatikan in francoska vlada.

Pariški listi vedo poročati, da si je sotrudnik pariškega »Matina« izkušal izposlovati avdienco pri sv. očetu, da izve njegovo mnenje o sedanji protikongregacijski gonji na Francoskem. Na to prošnjo je odgovoril kardinal Rampolla po članu francoskega poslaništva s pismom, v katerem pravi, da je sv. oče sklenil v tem oziru popoln molk napram javnosti. Papež se strogo varuje, da ne reče nobene besede ne za in ne proti francoski vladi in valed tega sedaj ne posluša niti adres francoskih romarjev niti ne odgovarja nanje, še manj pa vsprejema žurnaliste, da se tako izogne kakoršnikoli polemiki. — Koliko je resnice na tej vesti, se ne da kontrolirati, gotovo pa je, da oficijelno Vatikan doslej še ni zavzel stališča nasproti francoski vladi.

Iz brzojavk.

Državni zbor se snide, kot vedo poročati nekateri dunajski listi, dne 21. oktobra. — Odstop nemškega poslanika na Dunaju »Politik« javlja iz zanesljivega vira, da se grof Eulenburg več ne povrne s sedanjega dopusta na dunajsko mesto, in pravi, da je prišel v veliko nemilost pri cesarju. Njegovim naslednikom je baje določen knez Lichnowsky. — Anglija zasedla siamsko ozemlje. Iz Saigona javljajo pariški listi: 300 angleških vojakov je zasedlo deželo Kelantan, ki Siamu odrajuje svoj tribut. To se je baje zgodilo na prošnjo ondotnega sultana. V Siamu se boje, da se pokroviteljstvo Anglije razširi čez cel malajski polotok. — Revolucija v Venezueli. Vataši so si osvojili Río Chico in se pomaknili proti La Guaria. V noči na 11. t. m. so presenetili Los Teques ter ondi ubili 60 mož vladnih čet, 109 jih pa ranili. Vlada v Caracasu je

izdala dekret, ki dovoljuje popolno amnestijo vsem vatašem, če se udajo v štiridesetih dneh. — Predsednik makedonskega odbora prijet. Borisa Sarafowa, predsednika makedonskega odbora so včeraj prijeli v Nišu in ga odvedli v Belgrad.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 16. septembra.

Zastopniki tržaških Slovencev pred škofom. Zadnja »Elinost« piše: Minoli teden so se predstavili naši slovenski deželni poslanci novemu škofu, prevzvišenemu monsignoru Naglu, pod vodstvom poslanca Ivana Goriupa, kot predsednika slovenske deželnozborske delegacije, kateri poslednji je nagovoril vladiko v slovenskem jeziku. V svojem nagovoru, v katerem je naglašal, da so prišli vladiko pozdravit kakor slovenski mestni zastopniki, je polagal g. Goriup prevzvišenemu na srce, naj bo dober in pravičen pastir slovenskemu narodu v Trstu, ki, četudi reven po večini, vendar sestavlja znaten del prebivalstva mesta tržaškega. Prevzvišeni je na ta nagovor odgovoril v pravilni slovensčini, da ga veseli, da so slovenski mestni zastopniki prišli pozdravit svojega višjega pastirja ter da se jim lepo zahvaljuje za to. Nadaljeval je izjavil, da se za sedaj še ne more spuščati v daljši slovenski pogovor, ker še ni popolnoma večš slovenskemu jeziku, da pa upa, da bo mogel v kratkem času razgovarjati se v tem jeziku. To poslednjo izjavo je podal g. škof v nemškem jeziku, v katerem se je vršil tudi nadaljni pogovor. V tem pogovoru je vladika še izjavil, da ga je veselilo, ko je videl na intronizaciji slovenske zastopnike, kar smatra za dobro znamenje glede bodočih odnosov mej njim in Slovenci. Izjavil je še, da prosi slovenske zastopnike, naj se v vsakem vprašanju zapupno in odkritosrčno obrnejo naravnost do njega ter da bo tudi on vedno odkritosrčen proti njim. Poslanstvo njegovo da je poslanstvo miru in pravičnosti proti vsem, ter da je in ostane njegovo načelo: »Suum cuique!« (Vsakemu svoje.) Ko je še g. Goriup predaval posamične svetovalce, poslovali so se isti od gospoda vladike.

Iz deželnega šolskega sveta. V seji deželnega šolskega sveta dne 11. t. m. so se izvršila naslednja imenovanja: Nadučitelj na II. mestni deški ljudski šoli v Ljubljani g. Fran Gabršek, na mesto g. Gabrška pa kot vodja I. mestne šole g. Jakob Dimnik. Na izpraznjena učiteljska mesta v Ljubljani na II. mestni šoli so imenovani gg. Fran Gärtner v Kranju, Pavel Gorjup v Kamniku in Ivan Bernot v Vel. Dolini. Imenovani so nadalje: za Bled g. Avgust Jensko v Šmartnem pri Litiji, za Čatež g. A. Vidmar v Ambrusu, za Breznico gđ. Karolina Damjanovič, za Banjoliko gđ. Frančiška Mikec, za Leskovec gđ. Angela Bauderk, za Bohinjsko Bistrico gđ. Frančiška Zemljan, za Planino g. Anton Kerže, za Dob gđ. Ljudmila Črne, za Št. Janž gđ. Ana Kopač, za Dob nadučitelj g. M. Hiti, za Hrušico gosp. Jakob Cepuder, za Zatičino gđ. Ernestina Zajec, za Trzisce gđ. Marija Garbaja. V začasni pokoj je šla g. Apolonija Dolinšek v Št. Vidu pri Cerknici; učiteljica gospodična Ivana Simončič gre z Dobrave pri Zasipu v Št. Rupert; nadučitelj gosp. Fr. Ivanc je premeščen kot učitelj v Kranj. — Štirirazredna deška šola v Kočevju se razširi v petrazrednico. — Za provizorno učiteljico na Krki je imenovana kandidatinja gđ. Ljudmila Mazgon.

Deželni predsednik baron Hein se je sinoči odpeljal na Dunaj.

Liberalna jena. Iz Kranja: Dvakratna klofuta, katero so dobili naši liberalci, in sicer dve nedelji zaporedoma, v Šenčurju in Kranju, jih grozno peče. Najbolj jih seveda jezi sijajni vsprejem presvitlega g. knezoškofa dne 7. t. m. Zato izliva Pire v zadnjem »Gorenjcu« ves svoj žolč nad presvitlem in nad dekanom ter sem in tja mahne še po kaki drugi osebi. Valed te žaljive in nesramne pisave, kakoršno nahajamo edino le v ljubljanskem »Slov. Nar.«

in pa v tem »otročkem vrtecu«, je bil ta listič tudi konfisciran. Boli jih, da se je vsprejem izvršil brez njih in proti njihovi volji, akoravno so se reveži na vse kriplje trudili, da bi se vsprejem izjalovil. Pribijemo dejstvo, da so neki ljudje letali od hiše do hiše ter rotili, prosili in zapovedovali, naj se ne razobesi nobena zastava, dejstvo je, da so se pisala tajna svarilna pisma, in po mestu se govori, da so baje mestni očetje brez gospoda župana sklenili, ne razobesiti nikakih zastav, kar so tudi storili. Da se je pa kljub tej živahni agitaciji vsprejem tako lepo izvršil, to peče liberalno gospodo. Grozovito se jeze nad nekim »kaplančetom«, ki je zapisovalo imena onih posestnikov, ki niso razobesili zastav. Ta trditev je podla in lažnjiva in dotični dopisnik ostuden obrekovalec. Enkrat za vselej naj si zapomni uredništvo »Gorenjca«, da je v Kranju še mnogo drugih oseb, ki znajo dopisovati in tudi dopisujejo v naše liste in ki bolje poznajo svoje »Papenheimovce«.

Umetniška razstava. Priprave se nadaljujejo in oglašajo se vedno novi razstavljalci, med njimi mnogo takih, ki pri prvi razstavi niso nastopili. Več umetnic in umetnikov bo letos prvič pokazalo dela svojega talenta! Do danes je bilo poslanih že 200 različnih umotvorov. Jury bo v sredo odločevala, kaj se sprejme in kaj ne. Ker je bilo letos jako mnogo stvari poslanih, za to je upravičeno upati, da se bodo razstavili le najizbranejši umotvorji, ki bodo delali čast umetnikom in narodu. Odbor stoji na stališču, da umetnost ni le za višje sloje, nego da je treba podati tudi ljudstvu, pri prostemu občinstvu umetniški vžitek in radi tega je vsotpnino za nedelje znižal na 30 vinarjev. Valed tega upa, da se odzove občinstvo kar najmnogobrojnejše. V soboto 20. sept. ob 12. uri opoldne se razstava svečanostno otvori.

Iz Tinjana pišejo »Elinosti«: Pazinsko-motovunski Karnjeli in šarenjaki so se spustili v volivno borbo pod geslom: Vsi za Venceslava Crismanicha! Ta Crismanich je bil še nedavno temu Križmanič, čestit naš rodoljub, ali se je dal od Karnjelov premotiti in zaslepiti s tem, da postane proti Sime Defaru župan v Tinjanu. Tega novopečenega Crismanicha treba že predstaviti našemu svečenstvu in našim samostanom po Kranjskem, kamor pošilja svoje vino in kjer se ponaša kakor Hrvat, kakor dober katolik, v resnici pa je naroden odpadnik v službi najhujih liberalcev — italijanske gospode. Radi tega prosimo druge slovenske novine, da tudi one predstavijo v pravi luči tega našega novopečenega — Crismanicha.

Šolska vest. Dosedanja osemrazredna zasebna dekliška ljudska šola s pravom javnosti kongregacije čč. hčerâ božjega Zveličarja na Dunaju, X. Waldgasse 25, se začetkom novega šolskega leta izpremeni v dekliško ljudsko in meščansko šolo. Z zavodom združeni penzijonat, šola za ročna dela in gospodinjstvo, šola za francoski jezik in glasbo, pouk v stenografiji ostanejo še nadalje, kakor doslej. Deklice slovenske narodnosti, ako se oglašajo v zadostnem številu, dobe pouk v materinem jeziku. Vpisovanje traje od 12.—16. t. m.

Na VII. avstr. vinogradniškem kongresu v Kremsu, ki se je včeraj otvoril, zastopa dež. odbor in kmetijsko družbo potovalni učitelj g. Gombač.

Proti listu »Il Sole« so minolo nedeljo italijanski socialisti v Trstu sklicali shod v gledališču »Politeama«. Na plakatih so vabili »cittadini« in ne sodrugov. To je pač značilno za razmerje med italijanskimi socialisti in laško kamoro. Na shodu je »Pittoni« obžaloval, da oblast noče zatreti lista »Il Sole«. Kopač je govoril slovenski, Linhart nemški, Dorbič, Prister in Bolia italijanski.

Nesreča. V Zadlogu, župnija Crni vrh nad Idrijo, so se igrali v nedeljo dopoldne 11letni Milko, sin o. kr. gozdarja gosp. Korčeta, njegova mlajša sestra Zorka in šestletna hčerka sosednega gostača Rupnika. Milko je vzel v roke osetovo puško, meneč, da ni nabita, ter zadel Rupnikovo tako nesrečno v glavo, da je takoj mrtva obležala. Strel ji je razbil glavo, da so ji iztekli vsi možgani, nekaj jih je odletelo v strop. Pri vsi grozni nesreči je dobro to, da ni bila

zadeta tudi Zorka, ki je stala poleg Rupnikove.

Toča in strela. Iz Smarja nam pišejo: Kakor drugje, tako je bila tudi v šmarnski fari pretečene dni huda toča. Sedaj, ko so ljudje že omeli, vidi se velikanska škoda, ki jo je napravila toča na prosu. Ajda je popolnoma uničena. Tudi drugi poljski pridelki niso brez škode. Treba je, da se uhogemu kmetu pomaga. Zakaj ne pridejo škode cenit? — V petek večer je treščilo v neko hišo na Selih. Ogenj so pogasili domačini. Skoda je neznatna.

Na dolenski železnici bodo s prvim oktobrom vozili vsi vlaki za 20 minut hitreje.

Treščilo je minulo soboto v hlev G. Mlinarja v Medvedjem brdu pri Rovtuh. Pogorelo je vse, kar je bilo lesenega, in krma. Živino so rešili.

Kolera v Gradcu? V graški bolnici usmiljenih bratov zdravijo nekega moža, na katerem se pojavljajo znaki kolere. Okrog njega so zbrani zastopniki zdravstvenih oblastev.

Pri ravnateljstvu drž. železnice v Beljaku je razpisana dobava raznega gradiva. Ponudbe naj se pošiljajo do 25. okt. do 12. ure ravnateljstvu v Beljak, kjer se zvedo pogoji, ki so objavljeni tudi v »Wiener Ztg.« in »Klagf. Ztg.«

Ljubljanske novice.

Župan Hribar se je vrnil z dopusta in v nedeljo prevzel uradne posle.

Cirkus Enders ostane v Ljubljani le še nekaj dni. Danes že pričenja z benefičnimi predstavami.

V mejnarodni panorami se je prve dni otvoritve kar trlo obiskovalcev, kajti vsakdo je hotel videti že znane mu domače kraje. Prepričan se je vsakdo lahko, kako naravne in krasne so vse reprodukcije. — Prihodnji teden pride na vrsto Dalmacija, potem pa Grška. — Kot novost so v panorami, ki je sploh okusno prenovljena, videti mutoskopi, izboljšani kinematografi, ki jih vrti vsakdo sam, če vrže v odprtino 20 h.

V Ameriko je odpotovalo včeraj zvečer in ponoči 146 izseljencev. Dva fanta je policijski stražnik aretiral, ker sta se hotela z izseljevanjem odtegniti vojaški dolžnosti.

Na včerajšnji semenj je bilo prignanih 1053 konj in volov; 220 krav in 64 telet. Skupaj 1341 glav. Kupčija je bila vključ neugodnemu vremenu dokaj živahna, posebnost pa za konje in žrebete. Došlo je razen kupcev iz Gorice in Trsta ter s Koroškega, tudi več iz Morave.

Z električne železnice. Andrej Paternoster, mesar pri Mar. Dev. v Polju, je včeraj zvečer ob 1/7. uri na Dolenski cesti s svojim mesarskim vozom zadel v elektriški voz. Vozil je naglo, ne da bi konja držal. Konj je zavlil na progo električne cestne železnice in dirjal po njej ravno, ko se je bližal električni voz. Voznik električnega voza Rudolf Saligo je zvonil in voz tudi ustavil, ko je videl, da se konj ne umakne s tira. Konj je zadel z ojem v voz in je zlomil, pri tem pa je korj skočil na električni voz in obvisel s komatom ob zavorni kljuki. Andrej Paternoster je pri sunku padel s sedeža, odletel na ročico in se na levi strani hudo poškodoval. Mislilo se je, da si je zlomil rebra. Odpeljali so ga z rešilnim vozom v deželno bolnico, kjer so pa konstatirali, da poškodba ni nevarna. Tudi voznik električnega voza je poškodovan. Zadelo ga je oje v glavo. Konju se ni ničesar zgodilo, le opravo so morali prerezati, da so ga rešili z zavorne kljuke.

Z nožem. Janeza Jemca, delavca na opekarni kranjske stavbne družbe na Viču je včeraj zvečer z nožem v glavo sunil po imenu neznani laški delavec, s katerim sta imela prepir zaradi dela v opekarni.

Tatvina. Mariji Pleško in Jožefi Tavčarjevi na Emonski cesti št. 10 je včeraj popoldne neznani tat pobral z dvorišča perilo, katero se je tamkaj sušilo.

Božjast vrgla je delavca J. Janoha danes po noči na Bregu. Zbralo se je več ljudi okoli njega, a mu nihče ni znal pomagati. Skoraj tri ure ga je lomilo.

Nezvestna se je zgrudila na tla danes zjutraj na Dolenskem kolodvoru Marija Kastelic, posestnikova žena iz Št. Vida, ker je zvedela, da je včeraj zvečer njen mož v bolnici umrl. Hotela je danes moža obiskati.

Za romanje na Sv. Goro povodom ljudskega tabora v Ljubljani se zglasujejo ljubljancani tudi lahko v trafiki g. Brusa pred škofijo. Za sedaj zadostuje, da se prijavi ime in razred, železniške vozne listke bodo pa dobili zglašenci pozneje proti vplačilu naznanjenega zneska.

680 kron je izgubila danes popoldne na Pogačarjevem trgu ali pa v Solakem drevoredu krojačeva žena Marija Zupandčeva, stanujoča na Poljanski cesti št. 66.

Denar je bil v črni usnjati, precej veliki denarnici.

Konja odpeljal. Ivan Demšar, kovač na Marije Terezije cesti št. 6 in Karol Lužnar iz Dolenje vasi dala sta včeraj popoldne na sejmšišču kupljena konja mešetarju Francetu Jeretinu iz Prevoja, da ju pelje na Demšarjevo dvorišče in tamkaj z njima počaka. Jeretin je konja odgnal, mej potjo pa je pravil nekemu neznanemu človeku, da ju pelje na dvorišče. Kam je ta konje peljal, se ne ve. Demšar in Lužnar nista do danes dobila konj nazaj.

Književnost in umetnost.

„Slovenski učitelj“.

Ravnokar izšla 18. številka tega glasila krščansko-mislečih učiteljev in vzgojiteljev prinaša naslednjo vsebino: Zlati učiteljski jubilej na Pilstanju. (Izvirni dopis.) — Marijino češčenje izvrstno vzgojno sredstvo. — Kako se naj risanje brez stigem praktično poučuje? (Konferenčno poročilo. Konec.) — Alterniranje. — Dopisi: Z Goriškega. — Šolske vesti. — Drobline.

Izpred sodišča.

Izpred porotnega sodišča.

Bankovce je hotel ponarejati Valentin Maček, poslovodja v Hojnikovi tovarni za slamnike na Studi pri Domžalah. Obtoženec je bil tajnik veteranskega društva v Domžalah in kot tak je naročil meseca aprila t. l. dvakrat pri tiskarju R. Breneti amour & Comp. v Lipskem kliše z nemškimi besedilom bankovca avstro-ogerske banke po 20 K, češ, da jih bode rabil kot tiskovine za društvena veselja povabila. Poslovodji omenjene tiskarje se je pa cela zadeva sumljiva zdelala, ter jo je ovadil pri tamošnjem policijskem uradu, ta pa je odstopila ovadbo ljubljanskemu državnemu pravdnstvu v preiskavo. To pa je dognalo, da je Maček tudi drugim tiskarjem pod isto pretvezo poslal naročila za razne dele narisa in besedila bankovca po 20 K in sicer novembra meseca l. l. tiskarju Hušnik & Häusler v Pragi, dajer pisarstvenemu umetnemu zavodu Pavla Beyerja v Erfurtu, Pavlu Frischeisnu izdelovalcu klišejev v Berlinu in Karolu Frideriku Oskarju Berkhauserju, graverju v Lipskem. Vsa ta pisma nosila so vtis štampilja veteranskega društva v Domžalah in je bilo prvo pismo podpisano od društvenega načelnika, druga pa od podnačelnika in Valentina Mačeka kot tajnika. Po pričah se je pa dognalo, da so ti podpisali bili ponarejeni in da sploh veteransko društvo v Domžalah kaj takega ali enacega nikdar ni naročilo nameravalo ali celo naročiti dalo, pač pa je po zvedenih dokazano, da je pisava vseh naročil iz ene in iste roke in da so bile vse pošiljke naročene pod naslovom »Kranjsko veteransko društvo v Domžalah, vsa pa so pisma izročila edino le društvu tajniku, to je Valentinu Mačku.

Izkazalo se je nadalje, da je obdolženec tri take naročene klišeje sprejel, za katere pa on sedaj vedeti neče, omeni celo, da so dotični podpisani na poštah sprejemnicah ponarejeni. Ko se je pa vrnila na dom Mačka hišna preiskava, našlo se je med drugimi nekaj jako sumljivih reči tako n. pr. cenilnik o raznih strojih za papir kakor tudi tiskarje Schleier & Schull v Dürrenu s ponatisom klišeja, kateri nosi podobo enacega angeljca, kakor se nahaja na papirnatih bankovcih po 20 K. Naročilom je priložil bankovec po 20 K ter v pisnih povdarjal, da morajo klišeji enaki biti risanju in besedilu, kakor jih ima bankovec po 20 K. Poklicana zvedenca gospoda Rütting in Hribar sta soglasno izjavila, da je težko nevedčaku uporabljati več klišejev za enotni utis, in da brez stroja, kateri bi najmanj stal 600 K, sploh ni mogoče kaj uspešnega napraviti. Tudi sta izjavila, da bi bilo zelo težko uporabljati barve pri iztisih, ker obtoženec gotovo nima tistih priprav in tudi prakse ne, da bi se mogel takega dela z vspehom lotiti; in če bi se mu bilo tudi posrečilo napraviti falsifikate, bi bili ti sploh nesposobni za vsaki javni promet.

Zagovornik gosp. dr. Krisper je v obširnem in jako jedrnatem govoru poskušal napraviti na porotnike utis o Val. Mačkovi nedolžnosti ter omenil tudi, da ker je ta porotna obravnava poslednja v tej dvorani, naj bi se tudi končala z oprostitvijo obtoženca.

Porotniki so na edino jim stavljeno vprašanje o krivdi obtoženca z 9 proti 3 glasovi z „da“ odgovorili in sodišče ga je obsodilo na 2 leti težke, z enim postom na mesec poostrene ječe.

Pri procesiji na dan sv. Rešnega Telesa se je nespodobno vedel Miha Bizjak, prosijaj v Dobrunjah. Ko se je dal blagoslov z Najsvetejšim, šel je obtožen s kapo na glavi pokrit ter nekaj med seboj godel. Zaradi tega in zaradi beračenja obsojen je bil na 6 tednov zapora.

Deklca v vodo padla. Posestnik Jožef Fabec iz Mereč je bil dne 7. julija t. l. s svojo dve leti staro hčerko Maričko sam doma med tem, ko je šla njegova žena z domačimi na polje. O priliki pa, ko je on v sobi kavo pil, odstranil se je otrok ne da bi šel Fabec gledat za njim, padel v bližnji vednjak ter utonil. Obsojen je bil na 5 dni strogega zapora z 1 postom.

Zaradi hudodelstva nenravnosti obsojen je bil 60 let stari Jožef Kapler, delavec iz Ljubljane, na 1 leto težke ječe, katera se mu je pa poostрила z 1 postom na mesec.

Kotiček za liberalce.

G. Dimnik neče več povedati? »Učit. Tovaršus« so se primerile že razne nesreče, med katerimi je pomankanje plačujočih naročnikov — jemljajočih je imel vedno dovolj — igralo glavno ulogo. In zdaj izgublja tudi svojega urednika, veleazlužnega g. Dimnika. Učitelji se vprašujejo, kako to, da vtika njihov general bridko sabljico v miroljubno nožnico baš zdaj, ko bi bilo treba najboljših vitezov proti rjovečemu črnemu zmaju? Govori se, da mu ni treba več vihteti meča, da doseže »učiteljstvo« svoje pravice, kajti — prijazno mu miga zaželeni cilj: služba voditelja. Sedaj, ko je objavljeno imenovanje, pričakujemo, da mu prirede napredni tovariši: serenado s pesmijo: »Ker smo delo dokončali...«

Liberalci in žganjarji. Včerajšnji »Narod« se strašno huduje, da se snide v Ljubljani jutri shod proti alkoholizmu. Vidi se mu, da se zviža, kakor bi mu kdo meso iz telesa rezal. Ker ne ve nič drugega, pa se laže, da je žganje pitje najhujše v »klerikalnih« krajih, najtreznejši ljudje so pa seveda — liberalci. Pri tem se mora seveda obregnuti tudi v duhovščino, češ, da duhovščina med ljudstvom razširja žganje pitje. Mi »trezni« liberalci ne bomo obširno dokazovali njihove pijane neumnosti, saj če se v Ljubljani pogledajo, se lahko iz obličja v obličje vidijo, kakšni da so. Le o razmerah na deželi rečemo sledeče: Tudi žganjarji se dobe v »klerikalni« stranki, to je res. A ti so oni elementi, ki je najnezanesejvejši in cika vedno na liberalno stran. Tako žganjarje je najbolj izpostavljeno napadom liberalnih agitatorjev. Trezen »klerikalec« se hitro iznebi liberalca, a ubogi žganjarček ima omahljivo stališče in proda svoj glasek za kapljico grenkega. Med 6000 liberalnimi volivci je zato velik kontingent »klerikalcev«, katerim je liberalna misel skozi želodec zlezla v glavo. Tako je, »trezni« liberalci!

Dva »napredna«. V včerajšnjem »Narodu« čitamo: »Loški župan Lovro Sušnik napiva poslancu Pircu kot vnetemu zagovorniku naprednih idej in del.« Kranjski barvar in loški pek imata torej tudi — ideje!

Idejo, res idejo, je pa povedal Ločanom dr. Triller. Rekel je pri otvoritvi vođovoda, da je »Loka prava pastorka med kranjskimi mesti, za katero se zadnjih trideset let ni prav nič storilo niti v gmočnem niti v duševnem oziru.« Samo tega ni dr. Triller povedal Ločanom, kdo so bili njihovi tako vrli zastopniki? Bili so to liberalni zastopniki: Dr. Tavčar, Globočnik, Šubio, Pirc in dr. Ferjančič. To je bila enkrat — ideja.

Razne stvari.

Najnovejše od raznih strani.

O velikih gozdnih požarih poročajo iz Amerike. V državah Washington in Oregon so opustošeni celi okraj. Škoda cenijo na več milijonov. Pogorelo je tudi mesto Elma. Mj. prebivalstvo vlada velik strah. — Velik orkan je divjal predvčerajšnjim v Telsö-Viso. 26 hišam in 18 gospodarskim poslopjem je odkril strehe. — Velika železniška nesreča se je pripetila blizu Madrasa. Podrl se je železniški most čez reko, ki je silno narasla, in več voz vlaka je strmoglavilo v vodo. Dosele so našli 50 ponesrečenih. Rešilo se je menda le 25 potnikov. — Obdavenje gorskih vodnikov so uvedli na Tirolskem. Gre se bržkone za osebno dohodnino. — Sneženi zameti so bili te dni v Krkonosih. Temperatura je padla več stopinj pod ničlo. — Samomor bankirja. V Hamburgu je vzbudil občno pozornost samomor bankirja Grossmanna. — 76letni sin umoril 112letnega očeta. V Demassu v Algiru je 76letni sin ustrelil svojega 112letnega očeta, ker ni hotel izročiti imetja svojim sinovom, katerih najmlajši šteje 65 let. — Položaj na Martiniquu. Na otoku se je ustavil ves promet ter vsako delo, ker vse pričakuje še večje katastrofe. Severni vetrovi bodo zanesli gorč pepel na jug in tako vse opustošili.

Čudo na nogi. V deželni bolnišnici v Lvovu se nahaja 18letna deklica Paranja Pavlukovna iz Tysmiegiczana pri Stanislawu, koje desna noga ima čudovito spačenje. Mala dva prsta sta popolnoma pravilno razvita, drugi trije pa so zraščeni v veliko kepo, ki tehta več kil. Deklica je s tem popačenjem

prišla že na svet, a ob rojstvu je bila kepa še majhna.

Grosen zločin. Iz Wichita, Kans., poročajo: Ne daleč od Saline je Joseph Anderson 19. m. m. v vodnjaku vtopil svoje štiri otroke ter potem sam sebe ustrelil. Vzrok je bila velika revščina, ki je prišla nad družino. Anderson je bil poprejšnja leta imovit farmer, toda slabe letine in druge nesreče so zakrivil, da je izgubil vse premoženje.

Osemdesetkrat obsojen v prisilno delavnico je bil Austin O'Malla v Clevelandu. Istega dne je bil aretovan radi pijanosti in policijski sodnik mu je prisodil 30 dni v prisilni delavnici in plačanje stroškov. Gotovo so ga tam sprejeli z velikim veseljem.

Grozovito linčanje. Zamorec Tom James v Raleighu v Ameriki je poskušal onečastiti ženo W. Smith. Na pomoč prihiteli sosede so ga vjeli, privezali ga k telegrafskemu drogju, nanegli okrog njega smodnika in dinamita in ga razstrelili. Eksplozija je bila tako silna, da je zamorca raztrgalo na sto kosov.

Velikodušno darilo za uboge. Iz Bratislave se poroča, da je pred kratkim v Herschbergu umrl generalni ravnatelj Heukel Donnersmerkovih tvečk 3.000.000 mark (1 marka = 1 K 20 h.) zapustil ubogim, katerim se s to svoto sezida poseben azil.

Prijetno iznenadeni so bili te dni zagrebški rezervisti, ki so šli ravno na vaje. Na poti so morali čakati na vlak. Kar na enkrat prileti iz nekega vagona velik povezek. Ko so povezek odprli, našli so v njem tabak. Sumi se, da je tobak vrgel kak tihotapec, ki je bil skorogotovo dogovorjen z drugim, ki bi moral sprejeti vtihotapljeno blago v svoje varstvo.

Ljubzenski tragediji. Pred dnevi se je dogodila v kraju Fogliu na Ogrskem v hiši učitelja Rapoczka krvava ljubzenska drama. Sin posestnika Ajendi je živel z neko deklico, ki je služila pri Rapoczku, v ljubavnem razmerju. Po noči se je splazil v sobo speče deklice in jo ustrelil, nato je ustrelil tudi sam sebe. Ajendi je bil takoj mrtev, deklica pa je bila težko ranjena. Kaj je bil povod temu grozovitemu dejanju, ni znano. — Z Dunaja se pa javlja, da je oficirski služabnik Jože Matovšek v arzenalu dvakrat ustrelil 19letno delavko Ano Svoboda. Vzrok je bila najbrže nesrečna ljubezen. Vojak je hotel nato še sam sebe usmrtiti, a se je zbal smrti in se je javil vojaškim oblastem.

Izpovednik cesarja Maksimilijana. Iz Temešvara javljajo, da se je dne 11. t. m. vršila v občini Szakalhaza slavnost: zaslužni župnik Avgust Weber je praznoval svoj 80. rojstni dan. Weber je bil v Meksiki s cesarjem Maksimilijanom in je istemu pred junaško smrtjo podelil tolažila sv. vere.

Veliko tatvino v francoski banki v Parizu so zasledili pretečeni terek, in sicer znaša ta tatvina eno četrtno milijona frankov. Kako se je zgodila tatvina, ni znano, sumi se, da so jo provzročili uradniki sami, ker ni v celem poslopju nikakega sledu kakšnega uloma.

Profesorji sodniki v Rusiji. Nekaj povsem novega je ukrenila ruska vlada. Vsled odloka, ki je izšel v petrograškem vladnem listu, se ustanove posebne disciplinarne sodnije za visokošolce. Sodniki so profesorji, ki naj sodijo vse pregreške in prepire visokošolcev. S tem se torej visokošolci popolnoma odtegnjejo drugim sodnikom. In ruska vlada s tem odlokom znova podpira inteligenco in skuša nezadovoljnost visokošolcev v kolikor mogoče potlačiti.

Rabite po receptu! Neki bogatin je naročil pri slikarju Emilu Benessitu u podobu in mu je poslal potem denar in pismo. Slikar ni mogel pisma prebrati; iskal je umetnika, ki bi mu povedal obseg pisma. Eden njegovih prijateljev ga pošlje v bližnjo lekarno, ker lekarnar zna tudi najgršo pisavo prebrati. Lekarnar gleda podpis, hodi sem ter tja, nazadnje izroči slikarju steklenico, polno neke tekočine, in pravi: »Vse velja le 3 franke.« Lekarnar je mislil, da je pisano recept, napravil je zdravilo in na steklenici je bilo zapisano: »Rabite po receptu!«

Ruski jezik na Francoskem. Francoski pisatelj dr. Jules Alquier v Montpelierju je začel izdajati ruske klasike. Prvi zvezek obsega Puškinova dela. Ministerstvo za uk in bogočastje je priporočalo to zbirko vsem zavodom, in sicer se bo kupila na državne stroške. Kakor francoski listi naznajo, se bo v kratkem rusčina podučevala kot obligatni predmet in v to svrhu pride na Francosko več ruskih učiteljev.

Telefonska in brzajavna poročila.

Budimpešta, 16. sept. Učitelja Kaskantija v Vesper Cekanjyji so zaprli, ker je izvršil več nenravnostnih dejanj z učenkami.

Budimpešta, 16. sept. V občinski blagajni v Horvati je zmanjkalo 6000 K. Preiskava je dognala, da so tatvino izvršili občinski uslužbenci.

Debrecin, 16. sept. Na deželnem kongresu trgovinskih zbornic se je sprejela resolucija, ki zahteva, da se koncem leta 1907 osnuje samostojno carinsko ozemlje.

Berolin, 16. sept. Tukajšnja policija je iztirala 17 inozemcev, od teh 11 Avstrijcev. Med temi je več žensk.

Madrid, 16. sept. V mestu Fitero v pokrajini Navara so bili včeraj veliki nemiri. Ranjenih je bilo več oseb.

Zofija, 16. sept. Z vspehom dopolnilnih volitev v sobranje je vlada lahko zadovoljna; podlegli so namreč vsi opozicijski kandidati. Poročilo pravi, da se mir nikjer ni kalil.

Umrli so:

14. septembra. Marija Bezaj, poštnega sluge hči, 5 let. Rimska cesta 10, Myocarditis post Diphtherit.
15. septembra. Marija Šava, delavka, 23 let, Cesta na Loko 22, jetika.

V bolnišnici:

13. septembra. Josip Mavrin, čevljar, 26 let, jetika. — Mibael Vidmar, zidar, 28 let, legar.

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 506,2 m, srednji sračni tlak 736,0 mm

Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celsiusu	Vetrar	Nebo	Padačina v 24 urah v mm.
15. 9. zveč.	739,4	11,6	sl. jvzh.	oblačno	2,0
7. zjutr.	738,5	11,4	sl. jvzh.	jasno	
16. 9. popol.	737,2	18,0	sl. jvzh.	jasno	

Srednja včerajšnja temperatura 11,6°, normale: 14,9°.

Dunajska borza

dné 16. septembra.

Skupni državni dolg v notah	101,10
Skupni državni dolg v srebru	101,—
Avstrijska zlata rent 4%	121,25
Avstrijska krona rent 4%	100,35
Ogerska zlata rent 4%	120,65
Ogerska krona rent 4%	98,25
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	15,92
Kreditne delnice, 160 gld.	688,75
London viza	239,75 ^{1/2}
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	117,—
20 mark	23,41
20 frankov (napoleonov)	19,06
Italijanski bankovci	94,95
C. kr. cekini	11,29

Išče se

oženjen hišni oskrbnik
za Sangrad pri Čérkljah.

Natančneje se poizvé pri lastniku **dr. Globočniku v Kranju** 1690 1-1

Plinati osečki za snajenje parketnih tal dobé se pri tvrdki **BRATA EBERL v Ljubljani**, Franciškanske ulice
Vnjanja naročila proti povzetju. 524 24 11-4

Zahvala.

Her mi čas ne dopušča, da bi se pisмено zahvalil vsem kolegom, ki so mi častili k sedemdesetletnici in k štiridesetletnici službovanja, storim to tem potom ter jim ključem

Boj živi moje kolege!

Černuče, 15. sept. 1902.

Matevž Oblak,

deželni dacev.

1088 1-1

Zahvala. 1089 1-1

Za vse mnogobrojne dokaze sočutja povodom bolezni in smrti našega iskreno ljubljenega, nepozabnega očeta, gospoda

Josipa Orel-a

meščana, občinskega odbornika in predsednika ravnateljstva mestne hranilnice v Kamniku,

izrekamo najtoplejšo zahvalo pred. duhovščini, čast. usmiljenim sestram, gg. c. kr. in privatnim uradnikom, gospodu županu in gg. odbornikom, gg. pevcem za prekrasne žalostinke pri pogrebu in vsemu cenjenemu občinstvu, ki je spremlilo blagega pokojnika k zadnjemu počitku.

Žalujejoči ostali.

Radi družinskih razmer
prodá se prostovoljno,

posestvo v Hrastniku,

v prijaznem kraju. Obsega 24 mernikov posetve, gozd obraščen z borom in bukvami; travnik in potrebna gospodarska poslopja. 1063 5-2

Več se poizvé pri Ivan Mal-u v Pečah, p. Vače.

Novost!

Senzacijonelno!

Amerikansko!

1087 1-1

MUTOSKOP!

Največa zanimivost sedanosti!

Videti le samo v **Mednarodni panorami** v Ljubljani, Pogačarjev trg.

Razglas.

1034 2-2

Mestna hranilnica v Radovljici je v svoji odborovi seji dné 12. septembra t. l. sklenila, obrok za vložitev pismenih ponudb za zgradbo hranilničnega poslopja do 1. oktobra 1902 podaljšati.

Pismene ponudbe za skupno zgradbo je torej vložiti

do 1. oktobra 1902 do 12. ure dopoldne.

Načrti, proračun in pogoji ležijo v hranilnični pisarni na vpogled.

Ravnateljstvo mestne hranilnice v Radovljici,

dné 15. septembra 1902.

Izdajatelj: Dr. Evgen Lampe.

Odgovorni urednik: Ivan Rakevec.

Tisk „Katoliške Tiskarne“ v Ljubljani.

Knjigarna

Kleinmayr-ja & Bamberg-a

v Ljubljani, na Kongresnem trgu 2

1067 6-4

priporoča svojo

popolno zalogo

vseh v tukajšnjih in vnanjih učiliščih uvedenih

šolskih knjig

v najnovejših izdajah broširanih in v trdnih šolskih vezih po znižanih cenah.

Seznami uvedenih knjig se oddajajo zastoj.

Razglas.

1036 (3-1)

Vsled sklepa kranjske hranilnice se dovoli petim eksternim učencem brezplačen pouk na ljubljanski trgovski in vzgojevalni šoli za šolsko leto 1903 s potrebnimi učnimi pripomočki vred.

Prosilci, ki morajo dopolniti 14. leto, najvložijo tu sem svoje prošnje, podprte z nacionalne, ubožnim listom ter izpričevalom o dovršenem 3. razredu realke, gimnazije ali meščanske šole s pohvalnim redom iz pravosti in vsaj s povoljnim redom iz ostalih učnih predmetov vsaj do 22. septembra, da se potem vse došle prošnje v odobrenje predložijo slavnemu ravnateljstvu kranjske hranilnice.

Ljubljana, dné 15. septembra 1903.

Ravnateljstvo trgovske šole.

Artur Mahr,

imejitelj zlatega zaslužnega križca s krono.

FERSAN-CACAO

je železnato redilno in krepilno sredstvo ter kri tvorilno in živce krepčalno, prijetnega okusa in lahko prebavno. — Blagovoli se vprašati zdravnika. 618 50-16

Glavna zaloga za Kranjsko: Jos. Mayr, lekarna „pri zlatem jelenu“ v Ljubljani.

Spretni zastopniki se povsod sprejmo!

Nad 300.000 v rabi.

Svetovnoznani

Nad 500 prvih odlik.

Alfa-Laval-Separator-ji

so najboljši posnemavci smetane.

Je dobiti v 1,4 različnih velikostih, ki posnemajo od 40—2000 litrov v eni uri.

Popolne oprave za dobivanje sirotke za roko in za par, pa tudi vsi drugi stroji in priprave za mlekarstvo.

Popolna naprava za led in hlajenje za mlekarne, pivovarne, klavnice in mesnice, pa za šokoladnice, od 450 do 300.000 kalorij. Najcenejša in najpopolnejša hladilnica.

Akcijska družba Alfa-Separator, Dunaj, XVI., Ganglbauerstrasse 29.

Podružnice: Budimpešta, V., Bothory utza 4; Praga, Petrova ulica 23-II.

Zaloga za južne dežele: v Gradcu, Annenstrasse 28.

Ceniki, podružne brošure, proračuni in načrti za mlekarne na razpolago. Svēt se daje v vseh zadevah mlekarstva. Zahteva naj se naš strokovni list „Alfa-Mitteilungen“ brezplačno.

Spretni zastopniki se povsod sprejmo!

Šolsko poročilo!

Povodom začetka šolskega leta priporočam

svojo tovarniško zalogo

šolskih zvezkov, papirja, veliko zalogo šolskih knjig za ljudske šole, torbice, svinčnike, peresa, črnilo, šestila, risarski papir in druge potrebščine.

Točna in solidna potrebščina zagotovljena.

Jernej Bahovec (prej Josip Petrič)

v Ljubljani, Sv. Petra cesta šte. 2.

Filijalka: Resljeva cesta številka 7.

1079 3-3